

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

Scrisoarea M. S. Regelui

Maiestatea Sa Regele a adresat Domnului Dimitrie A. Sturdza, Președintele Consiliului de Miniștri, următoarea scrisoare:

Scumpul meu Președinte al Consiliului

«A 70-a aniversare a nașterii tale. Mi dă plăcutul prilej de a-ți aduce felicitările și urările Mele.

«Partea însemnată ce ai luat la re-deșteptarea națională, prin o muncă neobosită de aproape o jumătate de veac închinată binelui obștesc, iubirea de Țară și de ream, devotamentul către Mine și Dinastie care te-a călăuzit și însuflețit în toate împrejurările, sunt titluri neperitoare la adâncă Mea recunoștință.

«In timpul din urmă, mai cu deosebire, când Țara încercată avea mai mult nevoie de sfatul și sprijinul fruntașilor săi, ai dat o strălucită pildă de neclintită încredere, de bărbătească voință și de o putere de muncă neasemănată. O isbândă deplină a încununat silințele tale; iar România recunoșcătoare nu va uita nici o dată pe vrednicul patriot, care a știut a învinge toate greutățile, spre a înlătura primejdia ce o amenința.

«Din adâncul inimii îți doresc deplină sănătate și putere ca să poți bucura încă mulți ani de sfatul și serviciile tale și să-ți reînnoesc, Scumpul Meu Președinte al Consiliului, încredințarea sentimentelor de înaltă stimă și de afecțiune ce-ți păstrez neschimbat».

CAROL.

București

in 25 Februarie 1903

ECONOMIA RURALA A STATULUI

IN DOBROGEA

Un confrate din provincie, anunțând dispoziția luată de d-l ministru al domeniilor, de a înființa în provincia noastră serviciul numit «Administrația domeniilor Statului din Dobrogea», dice că rostul acestui serviciu este regenerarea agriculturii și creșterii vitelor în Dobrogea; iar că între primele măsuri pe care ministerul a găsit cu cale să le ia, pentru atingerea acestui scop, ar fi și aceea de a se prevedea în clausele contractelor de arendare a pământurilor Statului obligația pentru arendași să cultive o parte din teren cu nutrețuri artificiale. Confratele eualifică această dispoziție drept «o favoare nouă, reversată asupra populației dobrogene».

Doamne, Doamne! nu știm ce să admirăm mai mult: «favoarea sau ingeniositatea propunerii?»

Am dis'o de atâtea alte ori, și o repetăm și acum: Cine vrea să-și dea seamă de ce e Ministerul Domeniilor, ca instituție de administrarea bunurilor Statului, n'are decât să vie în Dobrogea, să-l studieze sistemele și aplicările de 25 de ani încoace, și va rămânea încremenit de atâtea nepătrundere, stângăcie și tardivitate; de atâtea nepricepere a celor mai vitale interese ale sale.

E dat serviciilor din acel minister să facă ocoale de deci de ani, până să nimerească calea adevărată a celor mai elementare.

Au dăinuit ani de zile regimul

păduresc al nucelor și ostracelor de nuc! au dăinuit deci de ani regimul tarifelor crescând pentru lemne, și al taxelor fixe, pe toată întinderea Dobrogei, pentru pământurile de arat, cosit și pășunat cu imobilizarea completă a tuturor vitelor, timp de 2 luni de zile de recensământ! S'au strigat timp de șase ani, (1884 - 1889) «hai la pământ de vîndare, 25 bani suta de hectare», până ce trimise D-deu un om în provincie, — din nenorocire prea târziu, când mai tot pământul era vîndut — pe regretatul Lascar Catargiu, prim-ministru în 1889, de a pus capăt risipei și stărei deplorabile de lucruri, ce redusese la zero valoarea proprietății rurale în Dobrogea, — la 5 până 10 lei hectarul proprietate absolută.

În urma acestei inspecții, pe uscat, din Tulcea la Constanța și a raportului către Consiliul de Miniștri, publicat de Monitorul Oficial, la 1890 s'au luat niște dispoziții care au descelestat mișcarea economică, lăsând progresul dezvoltarea sa firească; iar ministerul domeniilor și-a dat niște regiamente, care, dacă au avut darul de a mări considerabil veniturile Statului din domenii, au omorât însă cu desăvârșire pe coloniști ce nu încetau a încurge, din țările vecine, și a se așeza aci după oprirea vîndărilor de pământ. Aceștia au rămas cu toții la bunele oficii ale șefilor de ocoale silvico-domeniale și ale primarilor din sate, cari, dacă nu le dedeau pământuri de hrană și locuri de stabilire în comună,

trebuiau să-și iea lumea în cap, înapoi, sau să se robească pe la unul și altul, băjenărindu-se la fie-care sfârșit de an agricol de pe o moșie pe alta.

În asemenea condiții, *de plugari vagabonți, sunt astăzi*, numai în județul Constanța, *dece mii de capi de familie de muncitori agricoli*, pe cari condițiile amăgitoare de până la 1889 i-a atras din Transilvania și de peste Dunăre, spre a se stabili aici, în noua Californie a răsaritului, cum -cu drept cuvânt pot numi Dobrogea, încă mult timp, primii veniți în această provincie.

Aceasta e situația celor fără pământ, după cele mai bune note statistice ce ne-am putut procura, și despre care am vorbit într'unul din numerile noastre trecute că se întocmesc la prefectura județului.

Tot după științele statistice euse în toamna anului expirat, din porunca d-lui actual, prefect, — au ajuns lucrurile ca alții să îngrijească de interesele Administrației Domeniilor — Statul mai posedă în acest județ o întindere de teren fertil mai bine de 100,000 hectare, dintre cari vre-o 80,000 loturi deposedate, și restul teren propriu arăturilor și de cel băltos, bun numai pentru pășune.

De veniturile acestui domeniu al Statului, situat pe teritoriile a 200 sate, îngrijesc perceptorii și cei șease agenți regionali silvici ca de un ce accesoriu, pe lângă restul atribuțiunilor lor, închirind terenurile cultivatorilor, împreună cu cele de plantații, date comunelor pentru împădurire, și cu cele netrebnice ale Statului, iarăși vre-o 100,000 hectare, cu prețuri de 1 leu până la 20 lei de hectar, cum se pot tocmii cu cultivatorii sau economii de vite. Ministerul Domeniilor, cu decii de logofeți, contabili și isprăvnicii pentru câte-o moșie în regie de peste Dunăre, nu are până astăzi nici un funcționar special, măcar de control, pentru toată Dobrogea.

Resultatul e că se folosesc cei grași, pe unde pământul este efitin sau se pot strecura mai bine printre împrejurări, iar cei slabi, fără pământ se concurează între ei pe

alocurea, asupra prețului unui hectar, până la imposibilitatea plății: astfel că Statul nu încasează nici pe sfert din ceia ce ar putea încasa prin o gestiune mai îngrijată a acestor bunuri.

Un alt rezultat mai e că avem în județ poate 20—30,000 suflete rătăcite prin bărăganele Dobrogei, cari nu pot nici pleca de aci, neavând cu ce, nici nu pot rămâne în Dobrogea dacă nu li se dă pământ, cum ani de zile a fost amăgiți din an în an de către prefectii Dobrogei.

Și cei de la Ministerul Agriculturii, Industrii, Comerțului și Domeniilor, ministerul Economiei Naționale, al muvmentului social, găsesc că cel mai bun lucru de făcut, pentru remedierea relei stări economico-agricole a provinciei, ar consta în introducerea plantelor furagere! că adică, acei proletari, cărora le lipsesc mijloacele de a ara, mulți din ei trebuie să se mulțumească a pune păpușoiul cu sapa, să premeargă tuturilor, cu exemplele culturilor și asolanmentelor raționale!

Habar n'au domni biurocrați din Ministerul Domeniilor, fiindcă acei ce-i servesc nu le-a spus nici odată, pe semne, că domeniul Statului din Dobrogea se compune din cel puțin 80% parcele deposedate, din care nici-unul nu poate fi mai mare decât cel mult 4 și 5 hectare, adică jumătate lotul de 10 hectare împărțit în cele 2 diviziuni topografice din fie-care sat, și că aceste parcele sunt imprăsciate, în tot județul, printre ale cumpărătorilor nedepozitați; habar n'au de dispozițiunile tot de ei luate ca terenele Statului să fie arendate numai la cei fără pământ, și că aceste terene se închiriază numai pe câte-un an agricol, de la 1 Martie până la 31 August! Domni din minister gândesc, de bună seamă, și d-l ministru îi crede de-sigur, că tablourile ce li se presintă de es. de 20,000 ha, la cutare ocol, sau 1000 ha. la cutare comună (moșie), constituie un singur trup, pe care l'ar lua cu arendă Stan sau Bran, căruia s'ar putea impune o clausă în contract, ca un sfert din moșie să-l cultive cu furagere; altmintrenea, și mai

considerându-se și faptul că un an, ea personal de administrare și execuție, pe câte-o întregă plasă, decât pe șeful silvii de ocol, cu cel mult un brigadier, cum va fi cazul și după noua întocmire, — altmintrenea, dicem, nu ne putem explica de loc o așa anapoda orientare economică.

Dicem, sfârșind acest articol, fără voia noastră atât de lung: lăsați domnilor din minister teoriile, și coborâți-vă odată pe teren practic: Ce faceți cu cei 10,000 capi de familie proletari agricoli? Dacă nu le puteți vinde terenul deposedat, ce Statul a luat în administrația sa, închiriați-li-l cel puțin, pe termene mai lungi decât un an, cum au cerut aceasta adese-ori — să scie omul, să se stabilească aci unde-va; ori dacă nu, de ce se mai caută să se impedece emigrarea în Bulgaria, unde pot trece cu piciorul fără nici o cheltueală?

Nu e nici înțelept din partea Statului, nici uman, ceia ce se face, ci numai un *temelic*, la înțelegerea gestiunii, ce ar trebui să dispară odată.

Un fost șef de ocol.

Bazele edilității Constanței

Comunicăm astăzi orașului Constanța o veste bună, pe care cetățenii o urmăresc de mai mult de două decenii: Camera Deputaților, în ședința sa de astăzi Joul 27 Februarie, a aprobat lucrările de edilitate ale orașului astfel după cum ele au fost decise de Consiliul Comunei în ședința sa de la 4 Ianuarie anul curent.

Fericita veste care va umplea de bucurie inimile tuturor locuitorilor Constanței, a fost comunicată D-lui Prefect de către D-l Primar Christea Georgescu, aflat în București anume pentru această gestiune. E sigur că proiectul de lege respectiv va fi votat zilele aceste și de Senatul Țării, cel de al doilea înalt Corp Legislativ, după care lucrările prevăzute în decisiunea Consiliului: pentru *lărgirea și înfrumusețarea Bulevardului*

Elisabeta, Cazinul Comunal, canalizarea unei părți din oraș, hala, abatorul și esproprierile necesare, vor putea începe chiar de acum înainte.

Pentru concesiunea apei și iluminatul orașului, Consiliul Comunei, în ședința sa de ieri 26 curent, a decis publicarea de licitații, pe baza caietelor de sarcini votate în ședințele din Ianuarie a. c. și aprobate de Minister, ficsându-se ziua de 28 Aprilie, conform prospectelor pe care le reproducem mai jos, după afișele lipite și distribuite de Primărie spre publicare în ziare.

În numele orașenilor Constanței, se cade să aducem aici unanimele manifestări de recunoștință și admirațiune d-lor Scarlat Vărnăv, prefectul județului, pentru monumentală sa lucrare, d-lui Primar Christea Georgescu, stăruitorul fără răgaz pentru facerea acestor lucrări, și d-lor Consilieri ai Comunei adine devotați acestor îmbunătățiri, felicitându-i pe toți de încrederea ce li s'a dat de guvernul central, pentru aducerea la îndeplinire a atâtor uriașe lucrări.

— *bazele viitoareii edilități a orașului.*

Urăm tuturor aceiași rîvnă și zel, aceiași putere de muncă și același spor, timp cât mai îndelungat, pentru complectarea restului de lucrări proiectate, ca Constanța să pîta deveni aceea ce se cuvine să fie: un oraș occidental, la porțile și plămîni orientului.

Redacțiunea

Informațiuni

Banchetul pentru d-nul Dimitrie A. Sturdza. — Banchetul oferit de partidul național liberal șefului său d-l D. A. Sturdza cu ocazia aniversării de 70 ani, a avut loc în seara de 25 Februarie la Teatrul Național, după cum am anunțat în numărul nostru trecut.

În marea sală a Teatrului, feerie iluminată și împodobită, în mijlocul meselor era așezată statueta «Vigilența» oferită de subscriitorii banchetului, ca amintire d-lui Dimitrie Sturdza.

La masa de onoare au luat loc d-l Președinte al Consiliului, înconjurat de domni membri ai comitetului organizator și de domni mi-

niștrii; iar la celelalte mese din sală și de pe scenă cei-alți invitați în număr total de 540.

Primul toast l'a ridicat d-l M. Ferichide Președintele Camerei, în numele d-lor deputați și al 2-lea d-l P. S. Aurelian, Președintele Senatului în numele maturului Corp, în sănătatea d-lui Sturdza, după care au vorbit d-nii general Haralambie, d-l Al. Nicolaid, vicepreședinte al Senatului, în numele Olteniei, d-l C. F. Robescu, Primarul Bucureștilor, în numele Capitalei, și d-l general G. Angelescu, în numele veteranilor armatei, toți ridicând paharul lor în onoarea D-lui Sturdza, laudând munca fără preget și distinsele calități de om de Stat și bărbat politic ale neobositului septuagenar.

La urmă a luat cuvîntul fericitului serbătorit, ținînd cel mai important discurs, timp de două ore, după cum spun ziarurile din București.

Din Dobrogea au luat parte la acest banchet d-nii prefecti Scarlat Vărnăv și Luca Ionescu, cu d-nii Christea Georgescu, primarul Constanței și d-l Ali Cadir, membru în consiliul județian.

Conform legilor pentru desființarea accizelor și inființarea fondului comunal, votată deja de ambele corpuri legiuitoare, ați și mâine vor fi predate administrației financiare a Statului antrepozitele de mărfuri din Constanța. D-nii comercianți vor plăti cu începere de la 1 Martie a. c. către această administrație toate taxele pentru mărfurile ce scot spre consumare în oraș, banii ce se încasează pe seama comunei; iar de la 1 Aprilie, de când legea urmează să fie pusă în aplicare în toată economia ei, cu desființarea barierei și unor anumite taxe prevădute în lege, sumele cuvenite din accize se vor percepe de Stat, pe seama disului fond comunal.

Proiectul de lege pentru organizarea poliției generale a Statului a fost votată și de Senat.

Această lege urmează să fie pusă în aplicare asemenea la 1 Aprilie a. c.

Un curent nou de emigrare își face loc în Dobrogea. Ne vom ocupa de această chestiune în numărul viitor. Pînă atunci atragem atențiunea celor în drept, spre a lua măsuri de prevenirea emigrărilor, cel puțin a românilor.

Numărul viitor al ziarului va apare Duminică 9 Martie.

INCANTĂTOR

este un obraz fin curat, o înfățișare fragedă și trandafirică, o piele albă, catifelată și un teint strălucitor.

Toate aceste le produce

Sapunul Lapte de Crin

din RADEBEUL
al Casei Bermann & C-ie
RADEBEUL-DRESDA
Marea fabrică UN CAL DE LEMN
București 1, tel 1-50

De vânzare la: L & J. Lascaris și M. Berroviel. — Constanța.

Publicatiune

Primăria comunei Constanța

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a alimentării orașului Constanța cu apă fiind aprobat de Consiliul Tehnic Superior prin Jurnalul N-rul 37 din 903, și de d-l Ministru de Interne prin ordinele No. 2534 și 3556 din 903, se publică spre cunoștința generală că, pentru darea acestei concesiuni pe o durată de 45 ani, se va ține, conform deciziunii Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. licitațiune în localul acestei Primării, strada Carol I No. 48, în ziua de Luni 28 Aprilie (11 Maiu) a. c., orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68-79 din legea asupra Contabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la ori ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de (40.000) patru-zeci mii lei, prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt datori să prezinte Primăriei certificate legalizate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloace suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe serioase nu se admit.

Ofertele în plie sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

D-lui Primar al Comunei Constanța
LA CONSTANȚA
(Romania)

ele vor purta mențiunea:

«Ofertă pentru concesiunea alimentării cu apă potabilă a orașului Constanța».

Ofertele primite la Primărie după ore și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ca nule și neavenite.

Caetul de sarcini se poate vedea în cancelăriile Primăriei orașului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8-12 a. m. și de la 2-6 p. m.

p. Primar, I. SÂNTU.

Secretar, ST. DAN.

No. 10344

1903 Februarie 27.

PRIMARIA COMUNEI CONSTANȚA

PUBLICAȚIUNE

Caetul de sarcini pentru darea în concesiune a iluminatului orașului Constanța cu gaz și cu electricitate, sau cu ambele de odată fiind aprobat de Consiliul Technic Superior prin Jurnalul No. 28903, și de D-l Ministru de Interne prin ordinele No. 2536 și 3554903, se publică spre cunoștința generală că, pentru darea acestei concesiuni pentru o durată de 45 ani, se va ține, conform decisiunii Consiliului Comunal din ședința de la 26 Februarie a. c. licitațiune publică în cancelariile acestei Primării, strada Carol I No. 48, în ziua de Luni ^{28 Aprilie} _{11 Maiu} orele 3 p. m. precis.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 68—79 din legea asupra Comptabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții, spre a fi admiși la licitațiune, vor depune la Casa de Depuneri și Consemnațiuni, sau la oră ce altă Administrațiune financiară, o garanție în numerar sau în efecte publice garantate de Stat în sumă de (80.000) opt-zeci mii lei, prezentând recepisa de depunere odată cu oferta.

Concurenții mai sunt dator să presinte Primăriei certificate legalisate în regulă, emanând de la autoritățile competente din țara de origine, iar Societățile Statutele de organizarea lor, prin care să probeze că dispun de mijloace suficiente și de capacitatea de a întreprinde lucrările ce fac obiectul acestui caet de sarcini.

Concurenții fără referințe serioase nu se admit.

— Ofertele în plic sigilat vor fi depuse sau vor parveni la Primăria Constanța cel mai târziu la data și ora fixată mai sus și vor fi adresate:

Domnului Primar al orașului Constanța

La **CONSTANȚA**
(ROMANIA)

ele vor purta mențiunea:

„Ofertă pentru concesiunea iluminatului cu gaz sau cu electricitate, sau cu ambele de-odată a orașului Constanța“.

Ofertele primite la Primărie după ora și ziua licitației, și cele care nu vor fi însoțite de recepisa constatatoare de depunerea garanției, vor fi considerate ea nule și neavenite.

Comuna își rezervă dreptul de a alege printre ofertele primite pentru iluminatul cu gaz sau cu electricitate, oferta pe care o va găsi cea mai convenabilă fiind seamă nu numai de preț ci și de avantajile sistemului oferit.

Caetul de sarcini se poate vedea în cancelariile Primăriei orașului Constanța în toate zilele de lucru de la orele 8—12 a. m. și de la 2—6 p. m.

p. Primar, **I. Săntu.**

Secretar, **ST. DAN.**

No. **10345.**—1903 Februarie 27.